

Αφήγηση: Εργαλείο Διαφοροδιάγνωσης Προβλημάτων της Λεκτικής Επικοινωνίας Λεβαντή Ειρ.

Η αφήγηση είναι ένα κείμενο, προφορικό ή γραπτό, χρονικά και αιτιολογικά διατεταγμένο, στο οποίο δίνεται έμφαση στους ανθρώπους, στις πράξεις και στις εμπειρίες τους και χαρακτηρίζεται από τις αρχές της νοηματικής συνεκτικότητας και της γλωσσικής συνοχής.

Όταν τα παιδιά έχουν κατακτήσει τις βασικές φωνολογικές, γραμματικές και σημασιολογικές δομές της γλώσσας τους, αρχίζουν να αναφέρονται στις πράξεις και στις συνέπειές τους. Η διαδικασία της οργάνωσης της αφήγησης γεγονότων που βιώνουν, τα βοηθάει να εμπλουτίσουν, να αναδιοργανώσουν, να εκλεπτύνουν και να επεκτείνουν τις αναπαραστάσεις των εμπειριών τους, αποκτώντας μια πιο σύνθετη εικόνα των κοινωνικών συνθηκών.

Η ικανότητα αφήγησης ενός παιδιού είναι δείκτης γνωστικών, κοινωνικο/ επικοινωνιακών και γλωσσικών δεξιοτήτων.

Οι αφηγηματικές δεξιότητες είναι σημαντικές για τρεις τουλάχιστον λόγους:

- 1.** Βελτιώνουν τον προφορικό λόγο, γιατί στην αφήγηση χρειάζεται να χρησιμοποιήσουν πιο σύνθετα εκφωνήματα.
- 2.** Αποτελούν τη γέφυρα ανάμεσα στον προφορικό και στο γραπτό λόγο. Με την αφήγηση μετακινούνται από το «εδώ και τώρα» στο «εκεί και τότε», δηλαδή αποκτούν την ικανότητα της αποπλαισίωσης.
- 3.** Συνδέονται άμεσα με τη γνωστική εξέλιξη.

Επομένως ένα παιδί για να κατανοήσει ή να οργανώσει ένα αφηγηματικό επεισόδιο, απαιτείται να χρησιμοποιήσει γνωστικές, κοινωνικο/πραγματολογικές και γλωσσικές δεξιότητες.

Ελέγχουμε το επίπεδο αφηγηματικής δεξιότητας, ζητώντας του να αφηγηθεί μια εμπειρία του, μια ιστορία με εικόνες, να αναδιηγηθεί μια ιστορία, να δημιουργήσει μια ιστορία με ερέθισμα μια εικόνα κτλ.

Εντοπίζουμε τα προβλήματα που μπορεί να υπάρχουν:

A. Στην αφηγηματική δομή, δηλαδή αν δίνει πληροφορίες για το χωρο-χρονικό πλαίσιο, τον/ τους πρωταγωνιστές, το επεισόδιο, την εμπλοκή, τις συνέπειες, τις αντιδράσεις.

B. Στα κοινωνικο/πραγματολογικά δεδομένα, δηλαδή στη νοηματική συνεκτικότητα, την πληροφοριακή πληρότητα, την επικοινωνιακή καταλληλότητα και την κατανόηση των συναισθημάτων του/ των πρωταγωνιστών

Γ. Στη γλωσσική δομή, δηλαδή στην κειμενική οργάνωση (δείξη, αναφορά, έλλειψη, συνδετικότητα), στη συντακτική πολυπλοκότητα, στη λεξιλογική ποικιλία).

Αξιολογούμε τα δεδομένα, γίνεται η διάγνωση και προγραμματίζεται η κατάλληλη παρέμβαση.